เมืองสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ

นายนรากร นันทไตรภพ
วิทยากรปฏิบัติการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

เมืองอัจฉริยะ

“เมืองอัจฉริยะ” หรือ “Smart City” หมายถึง เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล หรือนวัตกรรม ที่ทันสมัยและชาญฉลาด ในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ การบริหารจัดการเมือง การลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากร การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมือง ทั้งนี้การพัฒนาเมืองต้องดำเนินการภายใต้แนวคิดเมืองน่าอยู่ ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร และผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ในฐานะเลขานุการร่วมของคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ได้ให้นิยามไว้ และได้กำหนดรูปแบบเมืองอัจฉริยะต้นแบบ ประกอบด้วย 6 สาขาอัจฉริยะ ได้แก่ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2561ข)

1. เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy)
2. ระบบขนส่งและการสื่อสารอัจฉริยะ (Smart Mobility)
3. พลังงานและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Energy & Environment)
4. ระบบบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)
5. พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People)
6. การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living)

จากนิยามข้างต้น เห็นได้ถึงการให้ความสำคัญที่ภาครัฐใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบเมืองอัจฉริยะต้นแบบ โดยได้กำหนดพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต ขอนแก่น ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพื่อดำเนินโครงการนำร่องการพัฒนาเมืองอัจฉริยะต่อไป

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรงของโลกในปัจจุบัน ทำให้ประเทศไทยจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทย มีการจัดทำแผนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ มีการตรา “พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561” ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่อื่นที่อยู่ในภาคตะวันออก โดยมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาไว้ดังนี้

1. พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
2. จัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรเพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบกิจการ

3. จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์

4. กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5. พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวกปลอดภัย เข้าถึงได้โดยถ้วนหน้าและการประกอบกิจการอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้ ในคราวประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ครั้งที่ 2/2561 วันที่ 9 พฤษภาคม 2561 เวลา 09.30 นาฬิกา ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบมาตรการส่งเสริมการลงทุนกิจการพัฒนา **“เมืองอัจฉริยะ”** Smart City (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2561ก) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน 6 ด้าน คือ

1. ด้านคมนาคมขนส่ง (Smart Mobility)
2. ด้านการศึกษาและความเท่าเทียมกันในสังคม (Smart People)
3. ด้านความปลอดภัย (Smart Living)
4. ด้านความสะดวกในการทำธุรกิจ (Smart Economy)
5. ด้านบริการจากภาครัฐ (Smart Governance)
6. ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม (Smart Energy & Environment)

และจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2559 ปรากฏสาระสำคัญของ “แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ

1. ยกระดับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย รองรับการลงทุนอุตสาหกรรม Super Cluster และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ซึ่งจะสนับสนุนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์ ทางบก ทางราง ทางเรือ และทางอากาศให้เชื่อมโยงทั้งระบบและบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อม เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตในพื้นที่

4. อำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน การให้สิทธิประโยชน์ และการนำแนวคิดการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรมาปรับใช้ในการให้บริการของภาครัฐ

5. ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการท่องเที่ยว

การพัฒนาพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา นอกจากจะยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมแล้ว ยังมีการส่งเสริมการพัฒนาเมืองและ

สภาพแวดล้อม เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตในพื้นที่ อันมีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง คือ

1. พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พร้อมกับเร่งรัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้อุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีระดับสูงร่วมกับการวิจัยและพัฒนา

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและเชื่อมโยงสู่ตลาดโลก โดยขยายขีดความสามารถของโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทุกรูปแบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล

3. พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างสมดุลของการพัฒนา และกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน

4. พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองสำคัญของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล เมืองสำคัญในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ดังเช่น

จังหวัดฉะเชิงเทรา พัฒนาเป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีที่ทันสมัยรองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เมืองพัทยา พัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สุขภาพและนันทนาการศูนย์ประชุมและศูนย์แสดงสินค้านานาชาติชั้นนำของภูมิภาคอาเซียน และศูนย์การให้บริการด้านการแพทย์ระดับนานานาชาติ

อู่ตะเภา พัฒนาเป็นศูนย์ธุรกิจการบินและโลจิสติกส์ของภูมิภาคอาเซียน

จังหวัดระยอง พัฒนาเป็นเมืองแห่งการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เมืองนานาชาติที่มีธุรกิจทันสมัย

5. ให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งในด้านภาษี การจัดตั้งกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเป้าหมาย การอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ อนุญาต และการจัดตั้งเขตการค้าเสรี เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

จึงเห็นได้ถึงแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะยาวที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมของเมืองและระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทำให้ผู้ศึกษาสนใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในประเด็นของเมืองสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ อันอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาของประเทศไทยให้มีความยั่งยืนต่อไป

แผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ : การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดทำ **“แผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ : การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City)”** มีเป้าหมายในการขับเคลื่อน คือ เป็นการพัฒนาเมืองเพื่อการอยู่อาศัยในอนาคต โดยคำนึงถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาศัยดิจิทัลเทคโนโลยีช่วยบริหารจัดการ และตรวจสอบให้เมืองมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัย ไม่มีอาชญากรรม และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มีการพัฒนาอยู่เสมอ สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม

โดยให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม สามารถตอบสนองความต้องการตามบริบทและศักยภาพของเมืองที่ต้องการพัฒนา โดยใช้กิจกรรมขับเคลื่อน 6 กิจกรรม สรุปได้ดังนี้ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559)

1. จัดประกวด การสร้างเมืองอัจฉริยะ

หน่วยภาครัฐมีการจัดกิจกรรมประกวด การสร้างเมืองอัจฉริยะ อันจะช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาเมือง

2. สนับสนุนให้มีหน่วยงานเมืองอัจฉริยะ (Smart City Office) เกิดขึ้นในระดับประเทศและระดับเมือง

สร้างและดำเนินการเมืองอัจฉริยะมีผู้ที่รับผิดชอบโดยตรง มีรูปแบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ลดความซ้ำซ้อน สามารถเชื่อมโยงทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะในระยะยาว

3. ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

มีการทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ จัดกลุ่มกฎหมายที่ต้องบัญญัติขึ้นใหม่ ปรับปรุงกฎหมาย ยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรค และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. ส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล และเปิดข้อมูล (Open Data)

สนับสนุนให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลของเมืองรูปแบบต่าง ๆ และกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลและจัดเก็บข้อมูลในระดับเมืองและระดับประเทศ เปิดข้อมูลและจัดให้มีช่องทางการเข้าถึงที่สะดวก สามารถนำข้อมูลในส่วนที่ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคง ไปสร้างให้เกิดประโยชน์หรือต่อยอดบริการต่าง ๆ ได้

5. จัดงานประชุม (Conference) ระดับประเทศและระดับสากล

จัดงานประชุมระดับประเทศและระดับสากล ให้การสนับสนุนผู้จัดงานรายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเมืองอัจฉริยะ

6. ผลักดันเมืองต้นแบบด้วยการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (Research Development and Innovation: RDI)

จัดทำเมืองต้นแบบ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ได้แก่ เชียงใหม่ ขนาดกลาง ได้แก่ หนองคาย และขนาดเล็ก ได้แก่ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น มีการนำนวัตกรรมด้านดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ มีการทำวิจัย พัฒนา เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่เหมาะกับเมือง

ตัวอย่างแนวคิดเมืองอัจฉริยะ

กระทรวงพลังงานจัดทำโครงการสนับสนุนการออกแบบเมืองอัจฉริยะ โดยมีสถาบันอาคารเขียวไทยเป็นผู้ดำเนินการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย องค์กรเอกชน ในการออกแบบเมืองอัจฉริยะ โดยตระหนักถึงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน รักษาสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชุมชน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งมีโครงการที่ผ่านการพิจารณา 6 โครงการ คือ

1. โครงการมหาวิทยาลัยอัจฉริยะ รู้รักษ์พลังงาน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

จุดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม คือ เป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) ได้ร้อยละ 38.12 หรือคิดเป็น 3,725.20 ตันต่อปี

2. โครงการ มช. (เมือง) มหาวิทยาลัยอัจฉริยะพลังงานสะอาด

จุดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม คือ ลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) ใน 20 ปี ได้ถึง 32,370.68 ตันต่อปี และมุ่งเน้นการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมให้กับเมืองข้างเคียงได้พัฒนาสู่สังคมสีเขียวแบบอัจฉริยะ

3. โครงการเมืองจุฬาฯ อัจฉริยะ

จุดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม คือ เป็นพื้นที่เมืองอัจฉริยะในเขตพาณิชยกรรมศูนย์กลางเมือง มีนโยบายการพัฒนาและการบริหารจัดการควบคู่ไปกับสถาบันการศึกษา ยกระดับการเรียนการสอน สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาด้านนวัตกรรม ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการแพทย์ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น และลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) ได้ร้อยละ 53.00 หรือคิดเป็น 99,984.00 ตันต่อปี

4. โครงการต้นแบบเมืองมหาวิทยาลัยอัจฉริยะ โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

จุดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม คือ เมืองมหาวิทยาลัยสีเขียวที่ยั่งยืน มีพื้นที่ส่วนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) ได้ร้อยละ 26.86 หรือคิดเป็น 38,501.08 ตันต่อปี

5. โครงการวิสซ์ดอม วัน-โอ-วัน โดยแมกโนเลีย ควอลิตี้ ดิเวลอปเม้นท์ คอร์เปอเรชั่น

จุดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม คือ มีพื้นที่สีเขียวในโครงการทั้งหมดร้อยละ 30 ของที่ดินทั้งหมด มีระบบนิเวศของสัตว์เล็ก สัตว์น้อย เช่น นก ผีเสื้อ กระรอก ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในโครงการ ลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) ได้ร้อยละ 31.44 หรือคิดเป็น 15,487.72 ตันต่อปี

6. โครงการขอนแก่น Smart City (ระยะที่ 1) : ขนส่งสาธารณะเปลี่ยนเมือง

จุดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม คือ สร้างระบบขนส่งมวลชนระบบรางเบาสายเหนือ-ใต้ ซึ่งเป็นต้นแบบของเมืองภูมิภาค “พัฒนาโครงสร้างเมืองและการจัดตั้งกองทุนโครงสร้างพื้นฐานโดยการลงทุนจากภาคเอกชนเพื่อการสร้างโครงสร้างเมืองอย่างนำสมัยและยั่งยืน" ลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) ได้ร้อยละ 83.41 หรือคิดเป็น 73,951.00 ตันต่อปี (สถาบันอาคารเขียวไทย, 2559)

โครงการดังกล่าวข้างต้น จะต้องดำเนินการจัดทำโมเดลธุรกิจ นำไปสู่การจัดหาผู้ร่วมทุนและการพัฒนา “เมืองอัจฉริยะ” หรือ “Smart City” โดยกระทรวงพลังงานมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้พัฒนาเมืองอัจฉริยะ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพลังงานและสาธารณูปโภคพื้นฐาน
2. ด้านผังเมืองและการขนส่ง
3. ด้านชุมชนเมือง สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว
4. ด้านการบริหารจัดการเมือง

ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองอัจฉริยะ

การพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะเป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสังคมโดยรอบให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide) มีการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น พลังงานลม พลังงานน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น ตลอดจนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศ การจัดการผังเมือง ระบบการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง ทำให้ลดการสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ลดน้อยลง เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองให้ยั่งยืนในอนาคต

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การพัฒนาตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนกิจการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่อื่นที่อยู่ในภาคตะวันออกตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 สามารถก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค การใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม ในขณะเดียวกันการพัฒนาย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของเมืองและชุมชนโดยรอบจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวกปลอดภัย และจากมาตรการส่งเสริมการลงทุนกิจการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน 6 ด้าน เมืองสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะเป็นหนึ่งในการกำหนดรูปแบบเมืองที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 (2)* มาตรา 58** และมาตรา 72*** ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ถึงการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนต่อประชาชนและชุมชน มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า

ผู้ทำการศึกษาจึงมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรม

2. ควรทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

3. สนับสนุนการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมของประเทศเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

ซึ่งหากมีการสนับสนุนและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม จะเป็นการยกระดับการพัฒนาและเป็นต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่การลงทุนของประเทศไทยให้มีความทันสมัย สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ตลอดจนสร้างความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมคู่ขนานกันไป

---

* มาตรา 57 รัฐต้อง

(2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

** มาตรา 58 การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

*** มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(2) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพรวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(3) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(4) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

(5) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2559). **แผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ : การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (smart city).** สืบค้น 1 สิงหาคม 2561 จาก http://mdes.go.th/assets/portals/1/files/591130_%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%B4%20smart%20city%202.pdf

“พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561” (14 พฤษภาคม 2561). **ราชกิจจานุเบกษา,** เล่ม 135 ตอนที่ 34 ก, น.1-33.

สถาบันอาคารเขียวไทย. (2559). **โครงการสนับสนุนการออกแบบเมืองอัจฉริยะ (Smart Cities-Clean Energy).** สืบค้น 2 สิงหาคม 2561 จาก http://www.thailandsmartcities.com/about.html

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **รายงานหลักแผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564).** สืบค้น 31 กรกฎาคม 2561 จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6381

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2561ก). **นายกรัฐมนตรีเป็นประธานประชุมบอร์ดบีโอไอ เห็นชอบมาตรการส่งเสริมการลงทุนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ สมาร์ท ซิตี้ เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยใช้ระบบอัจฉริยะ.** สืบค้น 9 กรกฎาคม 2561 จาก http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/12100

_____. (2561ข). **สามกระทรวง เลขานุการบอร์ดเมืองอัจฉริยะชาติ ชงเกณฑ์ประเมินสมาร์ทซิตี้.** สืบค้น 31 กรกฎาคม 2561 จาก http://www.depa.or.th/th/news?title=&&page=15